

Arbitraj haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Bu Qanun Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 6-cı, 10-cu, 26-cı bəndlərinə uyğun olaraq, arbitrajın həyata keçirilməsi ilə bağlı yaranan ictimai münasibətləri tən arbitraj sazişinə dair tələbləri, Azərbaycan Respublikasında arbitraj məhkəmələrinin və daimi təşkilatlarının təşkili, fəaliyyət göstərməsi, arbitraj icraatının aparılması, arbitraj qərarlarının tanınması qaydalarını müəyyən edir.

1-ci fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Əsas anlayışlar

1.1. Bu Qanunda istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.1.1. arbitraj – daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən idarə edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq məhkəməsi tərəfindən məcburi hüquqi qüvvəyə malik qərarın çıxarılması məqsədilə həyata mübahisəyə baxılma prosesi;

1.1.2. arbitraj məhkəməsi – təkbaşına arbitr və ya arbitrlər kollegiyası;

1.1.3. arbitraj sazişi – müqavilədən irəli gəlib-gəlməməsindən asılı olmayaraq tərəflər arasında ya ya yarana biləcək mübahisələrin (onların bir hissəsinin) arbitraja verilməsi barədə tərəflərin razılaşması

1.1.4. beynəlxalq arbitraj – bu Qanunun 4.3-cü maddəsində nəzərdə tutulan arbitraj;

1.1.5. daxili arbitraj – beynəlxalq arbitraja aid olmayan arbitraj;

1.1.6. xarici arbitraj məhkəməsi – arbitrajın yeri xarici ölkədə olan arbitraj məhkəməsi;

1.1.7. yerli arbitraj məhkəməsi – arbitrajın yeri Azərbaycan Respublikasında olan arbitraj məhkəməsi;

1.1.8. elektron məlumat – elektron, maqnit, optik və ya oxşar vasitələrlə, o cümlədən elektron mübadiləsi, elektron poçt, teleqram, teleks və ya telefaks vasitəsilə, lakin bunlarla məhdudlaşmayan şəkildə yaradılan, göndərilən, qəbul edilən və ya saxlanılan məlumat;

1.1.9. şəxsin olduğu yer – fiziki şəxsin adətən yaşadığı yer, hüquqi şəxsin isə daimi fəaliyyət orqanının yerləşdiyi yer.

Maddə 2. Arbitraj haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

Arbitraj haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasından, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən, bu Qanunla Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsindən, "Beynəlxalq xüsusi hüquq haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunundan və Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarından ibarətdir.

Maddə 3. Bu Qanunun təfsiri

3.1. Bu Qanunda (bu Qanunun 48-ci maddəsi istisna olmaqla) tərəflərə ayrı-ayrı məsələlər üzrə qəbul etmək imkanı verildiyi halda, tərəflər belə qərarın qəbul edilməsini üçüncü şəxsə, o cümlədən üçüncü tapşırıqçıya bilirlər.

3.2. Bu Qanunda tərəflərin razılaşmasına və ya razılığa gələ biləcəyinə istinad olunmuşda, belə razılaşma həmin razılaşmada göstərilən arbitraj qaydalarını da əhatə edir.

3.3. Bu Qanunda (bu Qanunun 44.1.1-ci və 52.2.1-ci maddələri istisna olmaqla) iddiaya istinad olunan qarşılıqlı iddiaya, etiraza istinad isə qarşılıqlı iddiaya etiraza da tətbiq edilir.

Maddə 4. Bu Qanunun tətbiq dairəsi

4.1. Bu Qanun arbitrajın yeri Azərbaycan Respublikasında olan beynəlxalq və daxili arbitraja tətbiq edilir.

4.2. Bu Qanunun 10-cu, 13-cü, 17-ci, 18-ci, 32-ci, 33-cü, 34-cü, 46-cı, 48.5-ci, 55-ci və 56-cı maddələri arbitrajın yeri xarici ölkədə olduğu və ya arbitrajın yeri müəyyən olunmadığı hallarda da tətbiq edilir.

4.3. Aşağıdakı hallardan hər hansı biri mövcud olduqda arbitraj beynəlxalq sayılır:

4.3.1. arbitraj razılaşması (sazişi) (bundan sonra – arbitraj sazişi) tərəflərinin sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu yer, həmin razılaşmanın bağlandığı vaxtda, ayrı-ayrı dövlətlərdə yerləşdikdə;

4.3.2. aşağıdakı yerlərdən biri tərəflərin sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu dövlətin hüduca yerləşdikdə:

4.3.2.1. arbitraj sazişində və ya ona əsasən müəyyən edilmiş arbitrajın yeri;

4.3.2.2. kommersiya münasibətlərindən irəli gələn öhdəliklərin əsas hissəsinin icra edilməli olduğu və ya mübahisə predmetinin ən sıx əlaqəli olduğu yer;

4.3.3. arbitraj sazişinin predmetinin birdən çox dövlət ilə əlaqəli olması barədə tərəflər qərar qəbul etdikdə.

4.4. Bu Qanunun 4.3-cü maddəsinin məqsədləri üçün aşağıdakı qaydalar tətbiq edilir:

4.4.1. tərəf birdən çox ölkədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduqda, arbitraj sazişinə ən sıx əlaqəli olan yer tərəfin sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu yer hesab olunur;

4.4.2. tərəfin sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu yer olmadıqda həmin tərəfin olduğu yer götürülür.

4.5. Bu Qanun mübahisələrin arbitraja verilə bilmədiyini və ya bu Qanunda olan müddəalarla qaydada verilə bildiyini nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikası qanunlarının qüvvəsinə təsir göstərmir.

4.7. Ələt azad iqtisadi zonasında arbitraj icraatının həyata keçirilməsi ilə bağlı münasibətlər “Ələt zonası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.

Maddə 5. Yazılı məlumatların alınması və müddətlərin hesablanması

5.1. Yazılı məlumatların alınmasına aşağıdakı qaydalar tətbiq edilir:

5.1.1. yazılı məlumat ünvan sahibinə şəxsən və ya sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu yer onun olduğu yerə və yaxud həmin ünvan sahibinin poçt ünvanına çatdırıldıqda o, alınmış hesab edilənları ağılabatan səylərlə müəyyən etmək mümkün olmadıqda, yazılı məlumat ünvan sahibinin məlum olan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu və ya olduğu yerə və ya poçt ünvanına sifa göndərişi və ya yazılı məlumatın göndərilmə səyini təsdiq edən digər vasitələrlə göndərildikdə o, alınır edilir;

5.1.2. bu Qanunun 5.1.1-ci maddəsinə uyğun olaraq məlumatların çatdırıldığı gün məlumat alınır edilir.

5.2. Bu Qanunun məqsədləri üçün müddət axını yazılı məlumatın alındığı gündən sonrakı gün Belə müddətin son günü qeyri-ış gününə düşərsə, ondan sonrakı iş günü müddətin qurtarma günü olunur.

5.3. Bu Qanunun 5.1-ci və 5.2-ci maddələrinin müddəaları məhkəmə icraatı zamanı yazılı məlumat təqdim edilməsinə tətbiq edilmir.

5.4. Tərəflər yazılı məlumatların alınması və müddətlərin hesablanması ilə bağlı fərqli qaydal tələblər müəyyənləşdirə bilərlər.

Maddə 6. Arbitraj bildirişi

6.1. Arbitraj icraatının başlanılması niyyətində olan tərəf (iddiaçı) və ya tərəflər (iddiaçılar) digər (cavabdehə) və ya tərəflərə (cavabdehlərə) arbitraj haqqında bildiriş göndərməlidir.

6.2. Arbitraj icraatı cavabdeh tərəfindən arbitraj bildirişinin alındığı gündən başlanmış hesab edilir

6.3. Arbitraj bildirişində aşağıdakılar qeyd edilir:

6.3.1. tərəflərin soyadı, adı, atasının adı (hüquqi şəxsə münasibətdə adı) və əlaqə məlumatları;

6.3.2. istinad edilən arbitraj sazişi;

6.3.3. haqqında mübahisənin yarandığı müqavilə və ya digər hüquqi sənəd və ya belə müqavilə digər hüquqi sənəd olmadıqda mübahisənin qısa təsviri;

6.3.4. mübahisənin arbitraj məhkəməsinə verilməsi tələbi;

6.3.5. iddianın predmeti;

6.3.6. iddiaçının iddia tələbləri və tələb olunan məbləğin miqdarı (olduğu halda);

6.3.7. tərəflər bu barədə əvvəlcədən razılığa gəlməmişlərsə, arbitrlərin sayı, arbitraj icraatının yeridil və arbitrajın yeri haqqında təklif.

6.4. Arbitraj bildirişində bu Qanunun 6.3-cü maddəsində göstərilənlərlə yanaşı arbitraj icraatı

6.6. Tərəflər arbitraj bildirişi ilə bağlı fərqli qaydalar və ya tələblər müəyyənləşdirə bilərlər.

Maddə 7. Arbitraj bildirişinə cavab

7.1. Cavabdeh arbitraj bildirişini aldığı gündən 30 (otuz) gün ərzində iddiaçıya arbitraj bildirişi göndərə bilər.

7.2. Arbitraj bildirişinə cavabda aşağıdakılar qeyd edilməlidir:

7.2.1. cavabdehin soyadı, adı, atasının adı (hüquqi şəxsə münasibətdə adı) və əlaqə məlumatları;

7.2.2. bu Qanunun 6.3.3-cü və 6.3.5 – 6.3.7-ci maddələrinə uyğun olaraq arbitraj bildirişində qeyd edilən məlumatlara cavab.

7.3. Arbitraj bildirişinə cavabda həmçinin aşağıdakılar qeyd edilə bilər:

7.3.1. bu Qanuna uyğun olaraq yaradılacaq arbitraj məhkəməsinin səlahiyyətli olmadığı barədə i

7.3.2. arbitraj icraatının daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən idarə olunması, arbitr və ya arbitrlərdən istifadə edilməsi barədə təklif;

7.3.3. qarşılıqlı iddiaların qısa təsviri, qarşılıqlı iddianın tələbləri və tələb olunan məbləğin miqdarı (hər hansı halda);

7.3.4. cavabdeh iddiaçıdan başqa digər şəxsə qarşı iddia irəli sürdüyü halda, bu Qanunun 6-cı maddəsinə uyğun olaraq arbitraj bildirişi.

7.4. Arbitraj bildirişinə cavabın məzmununa dair bu Qanunun 7.2-ci maddəsində qeyd edilən tələblər əməl olunmaması, həmçinin cavabdehin arbitraj bildirişinə cavab verməməsi və ya natamam, yaxud qismən verməsi mübahisənin arbitraj məhkəməsində baxılmasına mane ola bilməz.

7.5. Tərəflər arbitraj bildirişinə cavabla bağlı fərqli qaydalar və ya tələblər müəyyənləşdirə bilərlər.

Maddə 8. Etiraz hüququndan imtina etmə

Bu Qanunun tərəflərin ayrı qayda müəyyənləşdirmək hüququna malik olduqları hər hansı müddət ərzində və ya arbitraj sazişi üzrə hər hansı tələbin yerinə yetirilmədiyini bilən tərəf etiraz etmədən arbitraj işində iştirak etməyə davam etdikdə və etiraz edilməsi üçün müəyyən edilən müddət ərzində və ya bu cümləyə müəyyən edilmədikdə əğlabatan müddət ərzində öz etirazını bildirmədikdə, etiraz etmək hüququndan imtina etmiş sayılır.

Maddə 9. Məhkəmə müdaxiləsinin hüdudları

Bu Qanunla nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, bu Qanunla tənzimlənən məsələlərə nəzərən müdaxiləsinə yol verilmir.

Maddə 10. Arbitraja münasibətdə nəzarət və yardım funksiyalarını yerinə yetirən məhkəmə

madığı hallarda bu Qanunun 18-ci, 34-cü və 46-cı maddələrində qeyd edilən məhkəmənin funksiyalarını Azərbaycan Respublikası ərazisində yurisdiksiyası Bakı şəhərini əhatə edən müvafiq kommertsiya məhkəməsinə yerinə yetirir.

10.2. Beynəlxalq arbitraja münasibətdə arbitrajın yeri müəyyənləşdirilmədikdə və tərəflərdən a olduğu və ya sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu yer Azərbaycan Respublikası ərazisində yerləşən Qanunun 20.3.1-ci, 20.3.2-ci, 20.4-cü, 20.6-cı, 22.3-cü və 23.1-ci maddələrində qeyd edilən məhkəmə funksiyalarını tərəflərin razılığına əsasən Azərbaycan Respublikası ərazisində yurisdiksiyası Bakı şəhərini əhatə edən müvafiq kommertsiya məhkəməsinə yerinə yetirir.

10.3. Bu Qanunun 32-ci, 33.1.1-ci, 33.1.2-ci və 33.3-cü maddələrində qeyd edilən məhkəmə funksiyalarını Azərbaycan Respublikası ərazisində yurisdiksiyası Bakı şəhərini əhatə edən müvafiq qərar məhkəməsinə yerinə yetirir.

10.4. Bu Qanunun 55.1-ci, 56.1.1-ci, 56.1.2-ci, 56.2-ci və 56.3-cü maddələrində qeyd edilən məhkəmə funksiyalarını Azərbaycan Respublikası ərazisində Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə yerinə yetirir.

Maddə 11. Daimi arbitraj təşkilatları

11.1. Daimi arbitraj təşkilatı mübahisənin həlli üçün arbitraj məhkəməsinin səlahiyyətlərinə aid funksiyaları istisna olmaqla, arbitraj icraatının idarə edilməsi, arbitrajın təşkilatı təminatı, o cümlədən arbitrajın icraatının olunması, onlara etiraz edilməsi və onların səlahiyyətinə (mandatına) xitam verilməsi məsələləri kərgüzarlıq, arbitraj haqlarının və digər arbitraj xərclərinin ödənilməsinin təşkili funksiyalarını həyata keçirir.

11.2. Daimi arbitraj təşkilatı "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq dövlət qeydiyyatına alınmış və müvafiq icra hakimiyyəti tərəfindən müəyyən etdiyi orqanda (qurumda) akkreditasiyadan keçmiş qeyri-kommertsiya hüquqi şəxsidir. Bu təşkilatın orqanları, bələdiyyələr, dövlət və bələdiyyələrə məxsus hüquqi şəxslər, publik hüquqi şəxslər (bu Qanunun 11.3-cü maddəsi nəzərə alınmaqla), siyasi partiyalar, dini qurumlar, Azərbaycan Respublikasının Kollegiyası, Notariat Palatası və Mediasiya Şurası tərəfindən daimi arbitraj təşkilatlarının yaradılması qadağan edilmişdir.

11.3. Qanunla müəyyən edilmiş hallarda sahibkarların hüquq və qanuni mənafələrini müdafiə etmək üçün publik hüquqi şəxslər tərəfindən daimi arbitraj təşkilatları yaradıla bilər.

11.4. Daimi arbitraj təşkilatının adında "arbitraj məhkəməsi" sözlərindən istifadə edilməsi qadağan edilmişdir. Daimi arbitraj təşkilatının adı Azərbaycan Respublikasının məhkəmə sisteminə daxil olan məhkəmə adlarına bənzəməməli və səlahiyyətləri ilə əlaqədar mülki dövrüyyə iştirakçılarını yanıltmamalı və yalançı görünməli olmamalıdır.

11.5. Daimi arbitraj təşkilatının akkreditasiyası zamanı daimi arbitraj təşkilatının bu Qanunun tələblərinə cavab verən qaydalara və azı 3 (üç) arbitrin daxil olduğu ilkin arbitr siyahısına malik olması, daimi arbitraj təşkilatının müstəqilliyi, fəaliyyətinin təşkili üçün müvafiq struktur bölmələrinin, o cümlədən həmin bölmələrinin fəaliyyətini tənzimləyən daxili qaydaların, arbitraj icraatının idarə edilməsi üçün insan və resurslarının və zəruri infrastrukturun mövcud olması, işçilərinə münasibətdə etik davranış qaydalarına riayət etməsi tələb olunur.

11.7. Daimi arbitraj təşkilatının qaydalarında həmin təşkilat tərəfindən idarə olunan mübahisə növləri, onun funksiyaları, arbitraj icraatının aparılması qaydası, arbitraj icraatı zamanı arbitraj məhkəmə və daimi arbitraj təşkilatının səlahiyyətləri, arbitrlərin müstəqilliyinin və qərəzsizliyinin təmin edilməsi, arbitraj xərclərinin tərkibi (o cümlədən arbitraj haqqının məbləği və ya onun müəyyən edilməsi, onun bölüşdürülməsi, habelə işlərin saxlanması qaydaları və daimi arbitraj təşkilatının funksiyalarına məsələlər müəyyən edilir.

11.8. Bu Qanunun 11-ci maddəsinin müddəaları beynəlxalq və ya xarici daimi arbitraj təşkilatları üçün tətbiq edilmir.

Maddə 12. Ad hoc (ad hoc) arbitraj

12.1. Ad hoc arbitraj daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən idarə edilməyən arbitrajdır.

12.2. Ad hoc arbitraj yalnız beynəlxalq arbitraja münasibətdə təşkil edilə bilər.

12.3. Ad hoc arbitrajın təşkili və fəaliyyət qaydaları, habelə arbitraj icraatı bu Qanunun müddəalarına əsasən nəzərdə tutulmuş qaydalarla tənzimlənir və müəyyən edilir.

12.4. Ad hoc arbitraj məhkəməsində baxılan mübahisənin tərəfləri arbitraj icraatına sürətlə arbitraj qaydalarının tətbiqi barədə razılığa gələ bilərlər. Tərəflər arasında sürətləndirilmiş icra ediləcək qaydalar barədə digər razılıq yoxdursa, BMT-nin Beynəlxalq Ticarət Hüququ üzrə Komissiyası (UNCITRAL) sürətləndirilmiş arbitraj qaydaları tətbiq ediləcək.

Maddə 13. Arbitrajda həll edilə bilən mübahisələr

13.1. Bu Qanunun 13.2-ci maddəsində nəzərdə tutulanlar istisna olmaqla, kommersiya mübahisələri habelə tərəflərin mübahisənin predmeti barədə sərəncam hüququna malik olduğu və üçüncü şəxslərin hüquqlarına, qanuni mənafələrinə toxunmayan bütün mübahisələr arbitrajda həll edilə bilər.

13.2. Bu Qanunun 13.3-cü maddəsi nəzərdə tutulmuş qaydalarla, aşağıdakı işlər arbitrajda həll edilə bilər:

13.2.1. cinayət və inzibati xətalara bağlı işlər;

13.2.2. inzibati və digər publik hüquq münasibətlərindən irəli gələn işlər;

13.2.3. ailə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr;

13.2.4. şəxsin hüquqi vəziyyəti (statusu) ilə bağlı işlər;

13.2.5. əmək mübahisələri;

13.2.6. ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində mübahisələr;

13.2.7. vərəsəlik işləri;

13.2.8. əqli mülkiyyət hüquqlarının müəyyən edilməsi və bu hüquqların qeydiyyatı ilə bağlı mübahisələr;

13.2.9. rəqabət hüququ və istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi, habelə istehlak kreditləri ilə əlaqəli mübahisələr;

13.2.10. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən daşınmaz əmlak üzərində mülkiyyət hüquqları ilə bağlı yaranan mübahisələr;

13.2.13. fiziki şəxslərin tərəf olduğu mübahisələr (bu mübahisələr fiziki şəxslərin sahibkarlıq fəal əlaqədar olmadığıda);

13.2.14. yükdaşıma müqavilələrindən əmələ gələn yükdaşıyanlara qarşı iddialara dair işlər;

13.2.15. Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən daşınmaz əmlakın icarəyə verilməsi mübahisələr.

13.3. Bu Qanunun 13.2.14-cü və 13.2.15-ci maddələrində göstərilən işlər yerli arbitraj məhkəməsə edilə bilər.

Maddə 14. Daxili arbitraj icraatına münasibətdə arbitrə dair tələblər

14.1. İşin nəticəsində maraqlı olmayan, tərəflərdən asılı olmayan və arbitr funksiyasını yerinə üçün razılıq verən, 25 yaşı tamam olmuş, ali təhsilli və ixtisası üzrə azı 3 (üç) il iş stajına malik olan fiziki arbitr ola bilərlər.

14.2. Mübahisəni təkbaşına həll edən arbitr bu Qanunun 14.1-ci maddəsində qeyd edilən tələblərə ali hüquq təhsilinə malik olmalıdır. Mübahisənin kollegial qaydada həll edilməsi halında tərəflər arasında razılıq olmadığıda, arbitrlər kollegiyasının sədri ali hüquq təhsilli olmalıdır.

14.3. Arbitraj sazişi və ya daimi arbitraj təşkilatının qaydaları ilə arbitr üçün əlavə tələblər müəyən bilər.

14.4. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Nə deputatları, dövlət qulluqçuları, hərbi qulluqçular, bələdiyyə üzvləri və qulluqçuları, publik hüquqi işçiləri, Azərbaycan Respublikasının hakimləri, məhkəmə tərəfindən fəaliyyət qabiliyyəti olmaya məhdud fəaliyyət qabiliyyətli hesab edilmiş, məhkumluğu ödənilməmiş və ya götürülməmiş vəzifəsinin icrası ilə bağlı əvvəllər yol verdiyi kobud nöqsanlara və ya qulluqla bir araya sığmayan hər görə son 3 (üç) il (arbitraj icraatının başladığı tarixədək) ərzində xidməti uyğunsuzluğa və ya məh hökmü ilə və ya intizam qaydasında hərbi rütbədən məhrum edildiyinə görə həqiqi hərbi xidmətdən buraxılmış hərbi qulluqçular, hüquq mühafizə orqanlarından xaric edilmiş, eləcə də intizam tənbehi qə hakimlik səlahiyyətlərinə, dövlət qulluğuna (o cümlədən dövlət qulluğunun xüsusi növünə), dövlət olmayan digər dövlət orqanlarında əmək münasibətlərinə, vəkillik və notariat fəaliyyətinə xitam habelə Mediasiya Şurası üzvlüyündən çıxarılmış şəxslər arbitr ola bilməzlər.

Maddə 15. Arbitrlər reyestri

Daimi arbitraj təşkilatları arbitrlər haqqında məlumatları özündə əks etdirən arbitrlər reyestr bilərlər.

2-ci fəsil ARBİTRAJ SAZIŞI

16.2. Arbitraj sazişi yazılı formada bağlanılır.

16.3. Arbitraj sazişinin və ya müqavilənin bağlanması formasından aslı olmayaraq arbitraj məzmunu hər hansı formada qeydə alındıqda, arbitraj sazişi yazılı formada bağlanmış hesab olunur.

16.4. Elektron məlumat o halda arbitraj sazişinin yazılı formada bağlanması tələbinə cavab verir olan məlumatlar sonradan istifadə üçün əlçatan olsun.

16.5. Arbitraj sazişi o halda yazılı formada bağlanmış hesab olunur ki, tərəflərdən biri iddia və iddiaya etirazın mübadiləsi zamanı arbitraj sazişinin mövcudluğunu bildirsən və digər tərəf buna etiraz etmir.

16.6. Arbitraj qeyd-şərti olan sənədə müqavilədə istinad edilməsi yazılı formada bağlanmış arbitraj hesab olunur, bir şərtlə ki, həmin istinad qeyd olunan qeyd-şərti müqavilənin tərkib hissəsinə çevirsin.

16.7. Arbitraj sazişində istinad olunan arbitraj qaydaları arbitraj sazişinin tərkib hissəsi hesab edilir.

16.8. Arbitraj sazişinin təfsiri zamanı hər hansı qeyri-müəyyənlik arbitraj sazişinin etibarı mövcudluğunun xeyrinə təfsir edilməlidir.

Maddə 17. Arbitraj sazişi və mübahisənin mahiyyəti üzrə məhkəməyə müraciət edilməsi

17.1. Arbitraj sazişinin predmeti olan məsələ ilə bağlı qarşısında iddia qaldırılmış məhkəmə, işə nəzərən üzrə baxılmasından əvvəl tərəflərdən hər hansı birindən mübahisənin məhkəmədə həll edilməsinə dair daxildir olduqda, arbitraj sazişi aşkar şəkildə etibarsız deyildirsə, aşkar şəkildə qüvvəsini itirməmişdir onun icrasını qeyri-mümkün edən hallar yoxdursa, işi baxılmamış saxlayıb tərəfləri arbitraja yönləndirir. Belə etiraz işə mahiyyəti üzrə baxılmasından əvvəl daxil olmadıqda məhkəmə işə mahiyyəti üzrə baxır.

17.2. Etiraz etməmiş tərəf məhkəmə baxışı zamanı yalnız o halda etiraz edə bilər ki, işə mahiyyəti baxılmasına qədər etiraz edilməsinin ondan aslı olmayan səbəblərə görə mümkün olmadığını sübut edə bilər. Həmin etiraza bu Qanunun 17.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş qaydada baxmalıdır.

17.3. Bu Qanunun 17.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş arbitraj sazişinin predmeti olan məsələ iddia məhkəmənin icraatında olduğu müddətdə arbitraj icraatı başlanıb və ya davam etdirilib, habelə qərarı qəbul edilə bilər.

Maddə 18. Məhkəmənin müvəqqəti təminat tədbirləri

Tərəflər arbitraj icraatının başlanmasına qədər və ya arbitraj icraatı ərzində müvəqqəti tədbirlərinin tətbiq edilməsi haqqında məhkəməyə müraciət edə və məhkəmə belə tədbirlərin tətbiqini ilə bağlı müvafiq qərar qəbul edə bilər.

3-cü fəsil

ARBİTRAJ MƏHKƏMƏSİNİN TƏRKİBİ

Maddə 19. Arbitrlərin sayı

Maddə 20. Arbitrlərin təyin edilməsi

20.1. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, şəxsin vətəndaşlığı onun arbitr kimi təyin olunması ola bilməz.

20.2. Bu Qanunun 20.4 – 20.6-cı maddələrinə əməl etmək şərtilə tərəflər arbitrlərin təyin proseduru müəyyən etməkdə sərbəstdirlər.

20.3. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, aşağıdakı qaydalar tətbiq edilir:

20.3.1. tək arbitrli arbitrajda tərəflər arbitrin təyin edilməsi barədə razılığa gələ bilmədikdə tə hər hansı birinin müraciəti ilə arbitr bu Qanunun 10.1-ci və 10.2-ci maddələrində göstərilən məlumatlardan təyin edilir;

20.3.2. 3 (üç) arbitri olan arbitrajda hər bir tərəf 1 (bir) arbitr təyin edir, təyin edilmiş 2 (iki) üçüncü arbitri təyin edir. Tərəflərdən biri digər tərəfin arbitr təyin edilmə barədə müraciətini aldıqdan gün müddətinə arbitr təyin etmədikdə və ya 2 (iki) arbitr təyin edildikləri gündən 30 (otuz) gün müddətində üçüncü arbitr haqqında razılığa gələ bilmədikdə tərəflərdən hər hansı birinin müraciəti ilə arbitr bu (10.1-ci və 10.2-ci maddələrində göstərilən məhkəmələr tərəfindən təyin edilir.

20.4. Tərəflərin əvvəlcədən razılaşırdıqları arbitrlərin təyin edilməsi proseduru zamanı aşağıdakı tərəflər bu Qanunun 10.1-ci və 10.2-ci maddələrində göstərilən məhkəmələrə zəruri tədbirlərin gətirilməsinə barədə müraciət edə bilərlər, bir şərtlə ki, təyinat proseduru haqqında tərəflərin razılaşmasını qaydalar nəzərdə tutulmasın:

20.4.1. tərəflərdən biri belə prosedura əməl etmədikdə;

20.4.2. tərəflər və ya iki arbitr belə prosedura uyğun razılığa gələ bilmədikdə;

20.4.3. üçüncü şəxs prosedura uyğun üzərinə düşmüş hər hansı funksioneri yerinə yetirmədikdə.

20.5. Tərəflər arbitrlərin təyin edilməsini üçüncü şəxsə tapşırı bilərlər və bu halda, bu Qanunun 20.4-cü maddələrində göstərilmiş qaydada arbitrlərin məhkəmə tərəfindən təyin edilməsinə dair məlumat verməyə bilməz.

20.6. Bu Qanunun 20.3-cü və 20.4-cü maddələrində müəyyən edilmiş məsələlərə dair bu Qanunun 10.2-ci maddələrində göstərilən məhkəmələr tərəfindən qəbul edilmiş qərar qətidir, ondan şikayət verməyə bilməz. Məhkəmə arbitr təyin edərkən tərəflərin arbitr üçün müəyyən etdikləri bütün zəruri tədbirlərdən arbitrin müstəqilliyi və qərəzsizliyinə aid tələbləri, beynəlxalq arbitrajda təkbaşına arbitrin üçüncü arbitr təyin edildiyi hallarda həmçinin tərəflərin vətəndaşlığına mənsub olmayan, digər vətəndaş olmayan arbitrin təyin edilməsinin məqsəduyğunluğunu nəzərə almalıdır.

Maddə 21. Arbitrə etiraz üçün əsaslar

21.1. Hər hansı bir şəxsə onun arbitr təyin edilməsi ilə bağlı müraciət edildikdə həmin şəxs qərəzsizliyi və müstəqilliyi barədə əsaslı şübhələr yarada biləcək hallar haqqında məlumat verməli təyin edildikdən sonra arbitraj icraatı zamanı da bütün belə hallar haqqında təxirə salınmadan məlumat verməlidir, bu şərtlə ki, əvvəlcədən bu məlumatları tərəflərə açıqlamamış olsun.

f özünün təyin etdiyi və ya təyin olunmasında iştirak etdiyi arbitrə yalnız onun təyin edilməsini ona məlum olmuş əsaslarla etiraz edə bilər.

Maddə 22. Arbitrə etiraz prosedura

22.1. Tərəflər bu Qanunun 22.3-cü və 22.4-cü maddələrinin müddəalarına əməl etmək şərtilə arbitraj proseduru razılaşdırmaqda sərbəstdirlər.

22.2. Tərəflər arasında etiraz proseduru haqqında razılaşma olmadıqda arbitrə etiraz etmək istəyən tərəf arbitraj məhkəməsinin təşkil olunduğu və ya bu Qanunun 21.2-ci maddəsində qeyd edilən hallardan biri birini bildiyi tarixdən 15 (on beş) gün müddətində etirazın səbəblərini yazılı qaydada həmin məhkəməsinə bildirməlidir. Etiraz edilmiş arbitr öz funksiyasından imtina etmədikdə və ya digər tərəf razılaşmadıqda etiraz arbitraj məhkəməsi tərəfindən həll edilir.

22.3. Tərəflər arasında razılaşdırılmış etiraz prosedurunun və ya belə razılaşma olmadıqda bu Qanunun 22.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş prosedurun tətbiqi zamanı arbitrə etiraz təmin edilmədikdə, etirazçı tərəf etirazın rədd edilməsi haqqında qərar aldığı gündən 30 (otuz) gün müddətində bu Qanunun 10.2-ci maddələrində göstərilən məhkəmələrə etirazla bağlı qərar qəbul edilməsi barədə müraciət edə bilər. Belə qərar qətidir və ondan şikayət verilə bilməz. Etiraz məsələsi ilə bağlı müraciət məhkəmənin icraatı olduğu müddətdə arbitraj icraatı davam etdirilə və arbitraj qərarı qəbul edilə bilər.

22.4. Tərəflərin arbitraj icraatının daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən idarə edilməsi barədə gəldikləri halda, həmin təşkilatın qaydalarında başqa qayda nəzərdə tutulmamışdırsa, etiraz məsələsi üçün bu Qanunun 22.3-cü maddəsində göstərilmiş qaydada məhkəməyə müraciət edilə bilməz.

Maddə 23. Hərəkətsizlik və ya fəaliyyətin mümkünsüzlüyü

23.1. Arbitr öz funksiyasını yerinə yetirə bilmədikdə, yaxud digər səbəblərdən lüzumsuz geci fəaliyyət göstərdikdə, arbitrin öz funksiyasından imtina etdiyi və yaxud tərəflər arasında bu barədə razılaşma edildiyi hallarda onun səlahiyyətinə (mandatına) xitam verilir. Bu əsasların hər hansı biri barəsində fikrar qərar alındıqda, hər bir tərəf bu Qanunun 10.1-ci və 10.2-ci maddələrində göstərilən məhkəmələrə səlahiyyətinə (mandatına) xitam verilməsinə dair qərar qəbul edilməsi üçün müraciət edə bilər. Məhkəmə arbitrin səlahiyyətinə (mandatına) xitam verilməsi barədə qərarı qətidir və ondan şikayət verilə bilməz.

23.2. Tərəflərin arbitraj icraatının daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən idarə edilməsi barədə gəldikləri halda həmin təşkilatın qaydalarında başqa qayda nəzərdə tutulmamışdırsa, bu Qanunun 22.2-ci maddəsində göstərilmiş qaydada arbitrin səlahiyyətinə (mandatına) xitam verilməsinə dair müraciət edilə bilməz.

23.3. Bu Qanunun 22.2-ci və ya 23-cü maddələrinə uyğun olaraq arbitrin öz funksiyalarında imtina etməsi və ya tərəfin onun səlahiyyətinə (mandatına) xitam verilməsinə razılıq verməsi bu Qanunun 22.2-ci və ya 23-cü maddələrində göstərilən əsasların təsdiqi kimi qəbul edilməməlidir.

Arbitrin səlahiyyətinə (mandatına) bu Qanunun 22-ci və ya 23-cü maddələrinə əsasən xitam və tərəflər arasında bu barədə digər razılaşma olmadığı hallarda yeni arbitr əvəz edəcəyi arbitrin təyin olunduğu qaydalara uyğun olaraq təyin edilir.

Maddə 25. Arbitraj məhkəməsinin öz səlahiyyəti haqqında qərar qəbul etmək hüququ

25.1. Arbitraj məhkəməsi öz səlahiyyəti haqqında, o cümlədən arbitraj sazişinin mövcudluğu etibarlılığına dair etirazla bağlı qərar çıxara bilər. Bu məqsədlə müqavilənin tərkib hissəsi olan arbitraj şərti müqavilənin digər şərtlərindən asılı olmayan (müstəqil) razılıq kimi şərh olunmalıdır. Müqavilənin etibarsızlığı haqqında arbitraj məhkəməsinin çıxardığı qərar "ipso jure" (qanuna görə) arbitraj qeyd etibarsızlığına səbəb olmur.

25.2. Arbitraj məhkəməsinin səlahiyyətinin olmaması haqqında ərizə iddiaya qarşı etiraz verilməmiş və ya ondan əvvəl verilməlidir. Tərəfin arbitr təyin etməsi və ya arbitrin təyin edilməsini qəbul etməsi həmin tərəfi belə ərizə vermək hüququndan məhrum etmir. Arbitraj məhkəməsinin öz səlahiyyəti haqqında ərizə arbitraj icraatının gedişində arbitraj məhkəməsinin səlahiyyətindən kənar olduqdan sonra edilən məsələ qaldırıldıqdan sonra təxirə salınmadan verilir. Arbitraj məhkəməsi gecikmənin səbəb hesab etdikdə, gecikmiş ərizəni hər bir halda qəbul edə bilər.

25.3. Arbitraj məhkəməsi bu Qanunun 25.2-ci maddəsində qeyd olunan ərizəyə ilkin məsələ kimi mübahisəni mahiyyətə həll edən qərarla baxa bilər. Arbitraj məhkəməsi ilkin məsələ kimi özünün səlahiyyəti haqqında qərar qəbul etdikdə hər bir tərəf bu qərar barədə məlumat aldığı gündən 30 (otuz) gün ərzində Qanunun 10.1-ci və 10.2-ci maddələrində göstərilən məhkəmələrə həmin məsələyə baxılması barədə ərizə edə bilər. Bu Qanunun 10.1-ci və 10.2-ci maddələrində göstərilən məhkəmələrin arbitraj məhkəməsinin səlahiyyətli olmaması barədə qəbul etdiyi qərardan apellyasiya instansiyaya müraciət və ya Apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarı qətidir və belə qərardan şikayət verilə bilməz. Bu müraciət edilənədək arbitraj məhkəməsi arbitraj icraatını davam etdirir və arbitraj qərarı çıxara bilər.

25.4. Tərəflərin arbitraj icraatının daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən idarə edilməsi barədə gəldikləri halda daimi arbitraj təşkilatının qaydalarında fərqli qayda müəyyən edilməmişdirsə, bu Qanunun 25.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada arbitraj məhkəməsinin səlahiyyəti barədə məsələnin fəsilə məhkəməyə müraciət edilə bilməz.

25.5. Tərəflər arasında arbitraj sazişinə (o cümlədən, onun etibarlılığına, bağlanmasına, xitam olunmasına və ya şərh edilməsinə, arbitraj sazişində olan hüquq və öhdəliklərin başqa şəxsə ötürülməsinə və sair məsələlərə) tətbiq edilən qanunvericilik barədə digər razılaşma olmadığı hallarda arbitraj məhkəməsinin sazişinə tətbiq edilən hüququ müəyyən etməkdə sərbəstdir.

Maddə 26. Arbitrlərin məsuliyyəti

26.1. Arbitrlər öz funksiyalarının icrası ilə əlaqədar dəymiş zərərin əvəzinin ödənilməsindən azı bir şərtlə ki, onlar öz funksiyalarını vicdanla yerinə yetirmiş olsunlar.

4-cü fəsil

MÜVƏQQƏTİ TƏMİNAT TƏDBİRLƏRİ

Maddə 27. Arbitraj məhkəməsinin müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə qərar etmək səlahiyyətləri

27.1. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, arbitraj məhkəməsi tərəflərin müraciəti ilə təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə qərar qəbul edə bilər.

27.2. Arbitraj məhkəməsi müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə qərar qəbul edərkən müvəqqəti tədbirlərdən aşağıdakıları tələb edə bilər:

- 27.2.1. mövcud və ya ilkin vəziyyəti mübahisənin həllinə qədər saxlamaq və ya bərpa etmək;
- 27.2.2. yaranmış və ya yarana biləcək zərərin, yaxud arbitraj icraatının özü ilə bağlı zərərin almaq üçün tədbirlər görmək və ya belə zərərlərə səbəb ola biləcək hərəkətlərdən çəkinmək;
- 27.2.3. mübahisə üzrə yekun arbitraj qərarının icrası üçün lazım olan aktivlərin mühafizəsini təmin etmək;
- 27.2.4. işə aid ola biləcək, habelə mübahisənin həlli üçün əhəmiyyəti olan sübutları mühafizə etmək.

27.3. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, müvəqqəti təminat tədbirləri barədə əvvəlcədən verilmiş belə tədbirlərin tətbiqinin məqsədinə xələl gətirə biləcəyi hallar istisna olmaqla, arbitraj məhkəməsi müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə bu tədbirlərin yönəlcəyi tərəfə belə qərar qəbul edə bilər.

27.4. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə qərar qəbul edildikdən dərhal sonra məhkəməsi bütün tərəflərə müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə bildirişi, müvəqqəti tədbirlərinin tətbiqi ilə bağlı müraciəti, həmin qərarı və olduğu halda, tərəflər və arbitraj məhkəməsi olan bütün yazışmaları göndərməli, habelə şifahi məlumat mübadilələrinin məzmununu barədə bildirməlidir.

Maddə 28. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi şərtləri

28.1. Bu Qanunun 27.2.1 – 27.2.3-cü maddələrində qeyd olunan müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə müraciət edən tərəf arbitraj məhkəməsinə aşağıdakı hallarda müraciət etməlidir:

28.1.1. belə tədbirlərin tətbiqi edilmədiyi təqdirdə vurulacaq zərərin yekun arbitraj qərarı ilə aradan bilməyəcəyini və həmin tədbirlərin tətbiqi nəticəsində vurula biləcək zərərdən əhəmiyyətli dərəcədə olacağını;

28.1.2. müraciət edən tərəfin xeyrinə iddianın mahiyyəti üzrə qərar çıxarılması üçün əhəmiyyətli sübutların olduğunu. Bu zaman belə ehtimalın müəyyən edilməsi sonradan hər hansı qərarın çıxarılması zamanı arbitraj məhkəməsinin mövqeyinə təsir göstərməməlidir.

28.2. Bu Qanunun 27.2.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə müraciətə münasibətdə bu Qanunun 28.1.1-ci və 28.1.2-ci maddələrinin tələbləri arbitraj məhkəməsinin hesab etdiyi həddə tətbiq olunur.

Maddə 29. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin dəyişdirilməsi, icrasının dayandırılması və ləğv

Arbitraj məhkəməsi hər hansı tərəfin müraciəti əsasında və ya müstəsna hallarda tərəfləri əvəz xəbərdar etməklə öz təşəbbüsü ilə tətbiq olunmuş müvəqqəti təminat tədbirlərini dəyişdirə, icrasını dayandırma və ya ləğv edə bilər.

Maddə 30. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi ilə əlaqədar məlumatların açıqlanması

Arbitraj məhkəməsi istənilən tərəfdən müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi üçün əsas olmuş baş vermiş əhəmiyyətli dəyişikliklər barədə dərhal məlumat verilməsini tələb edə bilər.

Maddə 31. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi ilə əlaqədar xərclər və zərərlər

Arbitraj məhkəməsi müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi üçün əsasların olmadığını sonradan aşkar etdikdə, bu tədbirlərin tətbiqi barədə müraciət edən tərəf həmin tədbirlərin tətbiqi nəticəsində dəymiş və xərclərin əvəzinin ödənilməsi üçün məsuliyyət daşıyır. Arbitraj məhkəməsi arbitraj icraatının mərhələsində bu xərclərin və zərərlərin əvəzinin ödənilməsi barədə qərar qəbul edə bilər.

Maddə 32. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə arbitraj məhkəmələrinin qərarlarının tanınması və icrası

32.1. Bu Qanunun 33-cü maddəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla çıxarıldığı ölkədən asılı olmayaraq Qanunun 10.3-cü maddəsində göstərilmiş məhkəməyə müraciət edilməsi yolu ilə müvəqqəti tədbirlərinin tətbiqi barədə arbitraj məhkəməsinin qərarının məcburi hüquqi qüvvəsi tanınır və məhkəməsi tərəfindən başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, icra olunur.

32.2. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə qərarın tanınması və ya icra olunması üçün tələb etmiş və ya belə müraciəti təmin edilmiş tərəf həmin tədbirlər ləğv edildikdə, icrası dayandırıldıqda dəyişdirildikdə dərhal bu barədə məhkəməyə məlumat verməlidir.

32.3. Təminatın təqdim edilməsi məsələsi üzrə arbitraj məhkəməsi tərəfindən qərar çıxarılmaması və ya belə qərarın çıxarılması üçüncü şəxslərin hüquqlarının qorunması üçün zəruridirsə, müvəqqəti tədbirlərinin tətbiqi barədə qərarın tanınması və ya icrası haqqında müraciətə baxan məhkəmə məqsəd hesab etdiyi halda müraciət edən tərəfdən uyğun təminatın təqdim edilməsini tələb edə bilər.

32.4. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə arbitraj qərarı tanınması və ya icra olunması məhkəməyə bu Qanunun 55.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada təqdim edilməlidir.

Maddə 33. Müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə arbitraj məhkəmələrinin qərarlarının tanınmasından və ya icrasından imtina edilməsi üçün əsaslar

33.1.1. əleyhinə belə qərar çıxarılmış tərəfin müraciəti ilə məhkəmə aşağıdakı hallardan birini itədikdə:

33.1.1.1. bu Qanunun 56.1.1.1 – 56.1.1.4-cü maddələrində qeyd olunan əsaslardan birinin mövcudluğu (bu Qanunun 56.1.1.2-ci maddəsinə münasibətdə bu Qanunun 27.3-cü maddəsində göstərilən hallarda olmaqla);

33.1.1.2. müvəqqəti təminat tədbirləri ilə bağlı təminatın verilməsi barədə arbitraj məhkəmə qərarının icra olunmadığı;

33.1.1.3. arbitraj məhkəməsi tərəfindən və ya müvafiq səlahiyyətin olduğu təqdirdə ərazisində keçirildiyi, yaxud qanunvericiliyi əsasında müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiq olunduğu məhkəməsi tərəfindən müvəqqəti təminat tədbirlərinin ləğv olunduğunu və ya icrasının dayandırıldığı

33.1.2. məhkəmə aşağıdakı hallardan birini müəyyən etdikdə:

33.1.2.1. məhkəmənin öz səlahiyyətlərinə və tədbirin icrasının məqsədlərinə uyğunlaşdırma müvəqqəti təminat tədbirinin mahiyyətini dəyişdirmədən həmin tədbirdə dəyişiklik edə bildiyi hallarda olmaqla, təminat tədbirinin məhkəmənin səlahiyyətlərinə uyğun olmadığını;

33.1.2.2. bu Qanunun 56.1.2.1-ci və 56.1.2.2-ci maddələrində qeyd olunan əsaslardan hər hansı müvəqqəti təminat tədbirinin tanınmasına və icrasına tətbiq olunduğunu.

33.2. Bu Qanunun 33.1-ci maddəsində qeyd olunan istənilən əsas üzrə qəbul edilmiş qərar müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə qərarın tanınması və ya icrası ilə bağlı müraciətin məqsədi üçün qüvvəyə malikdir.

33.3. Tanınma və ya icra haqqında müraciətə baxan məhkəmə qərar qəbul edərkən müvəqqəti tədbirlərinin mahiyyətini araşdırmamalıdır.

Maddə 34. Məhkəmə tərəfindən tətbiq olunan müvəqqəti təminat tədbirləri

Tərəflərdən birinin ərizəsi əsasında bu Qanunun 10.1-ci maddəsində göstərilmiş məhkəmə təminat tədbirlərinin tətbiqi barədə qərar qəbul edə bilər. Arbitrajın yerinin Azərbaycan Respublikası ərazisində olub-olmamasından asılı olmayaraq, arbitraj icraatı ilə əlaqədar müvəqqəti təminat tədbirlərinin tətbiqində məhkəmənin Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində müəyyən səlahiyyətləri vardır.

5-ci fəsil

ARBİTRAJ İCRAATININ APARILMASI

Maddə 35. Tərəflərə bərabər münasibət

Arbitraj icraatı zamanı tərəflər bərabərdir və hər bir tərəfə öz mövqeyini ifadə etmək üçün imkanlar verilməlidir.

36.1. Bu Qanunun müddəalarına əməl etmək şərtilə tərəflər arbitraj məhkəməsi tərəfindən aparılması qaydasını razılaşıdırmaqda sərbəstdirlər.

36.2. Bu Qanunun 36.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş razılıq olmadıqda arbitraj məhkəməsi Qanunun müddəalarına əməl etməklə özünün müəyyən etdiyi qaydada arbitraj icraatını apara bilər. Tərəflər məhkəməsinə verilən səlahiyyətlərə sübutların mümkünlüyünü, qüvvəsini, aidiyyətini və əhəmiyyətini müəyyən etmək səlahiyyətləri də daxildir.

Maddə 37. Arbitrajın yeri

37.1. Tərəflər arbitrajın yerini razılaşıdırmaqda sərbəstdirlər. Belə razılıq olmadıqda işin icraatı cümlədən tərəflər üçün əlverişliliyi nəzərə alınmaqla arbitrajın yeri arbitraj məhkəməsi tərəfindən müəyyən edilir.

37.2. Bu Qanunun 37.1-ci maddəsinin müddəalarından asılı olmayaraq, tərəflər arasında digər yoxdursa, arbitraj məhkəməsi arbitrlər arasında məsləhətləşmələrin aparılması, şahidlərin, ekspertlərin, tərəflərin dindirilməsi, malların, digər əmlakın və ya sənədlərin yerində müayinəsi baxımından əlavə istənilən yerdə iclasını keçirə bilər.

Maddə 38. Arbitraj icraatında nümayəndəlik

Tərəflər arbitraj icraatının istənilən mərhələsində vəkil və ya digər nümayəndə ilə təmsil hüququna malikdirlər.

Maddə 39. Arbitraj icraatında varislik

39.1. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, hüquqi varis arbitraj sazişinin tərəfinə çevrilir.

39.2. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, fiziki şəxsin ölümü, hüquqi şəxsin yenidən təşkilatı maddi hüquq münasibətlərində şəxslərin dəyişməsinin digər halları arbitraj sazişinin ləğvinə və ya arxivləşdirilməsinə (arbitrlərin) dəyişdirilməsinə səbəb olmur.

Maddə 40. Arbitraj icraatının aparıldığı dil

40.1. Tərəflər arbitraj icraatının aparılacağı dili və ya dilləri barəsində razılaşıdırmaqda sərbəstdirlər. Belə razılıq olmadıqda arbitraj icraatında istifadə ediləcək dili və ya dilləri arbitraj məhkəməsi müəyyən edir. Tərəflər və ya arbitraj məhkəməsi digər hal nəzərdə tutmamışdırsa, arbitraj icraatının aparılacağı dillər tərəflərin istənilən yazılı müraciətinə, arbitraj məhkəməsinin istənilən iclasına, qərarına və icraatına məlumatlarına şamil edilir.

40.2. Arbitraj məhkəməsi istənilən yazılı sübutun tərəflərin razılaşıdığı və ya arbitraj məhkəməsi müəyyən etdiyi dilə və ya dillərə tərcüməsi ilə birlikdə təqdim edilməsi barədə göstəriş vermək hüququna malikdir.

41.1. Tərəflərin razılaşdığı və ya arbitraj məhkəməsinin müəyyən etdiyi müddət ərzində iddiaçı tələbini əsaslandıran faktları, həll edilməli olan məsələləri və öz iddia tələbini, cavabdeh isə bu məsələ öz etirazlarını ərizələrində bəyan etməlidir, bu şərtlə ki, tərəflər belə ərizələrin məzmunu barədə razılığa gəlməsinlər. Tərəflər işə aid olduğunu hesab etdikləri bütün sənədləri öz ərizələri ilə birlikdə təqdim etməli və ya sonradan təqdim edəcəkləri sənədlərə və ya digər sübutlara istinad edə bilərlər.

41.2. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, arbitraj icraatının gedişində hər bir tərəf öz iddia tələbini və ya iddiaya etirazını dəyişdirə və ya tamamlaya bilər, bir şərtlə ki, arbitraj məhkəməsi yol verilmiş gələcək nəzərə almaqla, bu cür dəyişikliyə və ya əlavəyə razılıq verilməsini məqsəduyğun hesab etsin.

Maddə 42. Şifahi dinləmələr və yazılı icraat

42.1. Tərəflərin razılaşmasına xələl gətirmədən arbitraj məhkəməsi sübutların təqdim edilməsi üçün dinləmələrin və ya digər şifahi müzakirələrin keçirilməsi, yaxud icraatın yalnız sənədlər və digər məlumatların əsasında aparılması haqqında qərar qəbul edir. Tərəflər şifahi dinləmələrin keçirilməməsi haqqında gələcək şikayətlərsə, tərəflərdən hər hansı biri müraciət etdikdə arbitraj məhkəməsi icraatın müvafiq mərhələdə şifahi dinləmələr keçirməlidir.

42.2. Arbitraj məhkəməsi malların, digər əmlakın və ya sənədlərin yerində müayinəsi barədə istənilən şifahi dinləmə və ya iclas haqqında tərəflərə əvvəlcədən bildiriş göndərməlidir.

42.3. Tərəflərdən birinin arbitraj məhkəməsinə təqdim etdiyi ərizələr, sənədlər və ya digər məlumatlar digər tərəfə də verilməlidir. Arbitraj məhkəməsinin öz qərarını çıxarkən əsaslanacağı bütün məlumatları və ya sübut xarakterli başqa sənədlər də tərəflərə təqdim edilməlidir.

Maddə 43. Arbitraj dinləməsinin protokolu

43.1. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, arbitraj dinləməsində protokol tərtib edilir.

43.2. Protokol arbitraj dinləməsinin və ya ayrıca prosesual hərəkətin bütün mühüm anlarını əks etdirməlidir.

43.3. Arbitraj dinləməsinin protokolunda aşağıdakılar göstərilir:

43.3.1. arbitraj dinləməsinin tarixi və yeri;

43.3.2. arbitraj dinləməsinin başlama və bitmə vaxtı;

43.3.3. işə ad hok qaydada baxılması və ya mübahisənin daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən idarə barədə qeyd, işə baxan arbitrlərin adları və arbitraj dinləməsinin katibi barədə məlumat;

43.3.4. işin adı;

43.3.5. arbitraj dinləməsində iştirak edən şəxslər haqqında məlumatlar;

43.3.6. arbitraj məhkəməsi tərəfindən arbitraj dinləməsində çıxarılmış qərarlar;

43.3.7. arbitraj dinləməsində iştirak edən şəxslərin ifadələri, etirazları, vəsatətləri və izahatları;

43.3.8. sənədlərin, maddi sübutların yoxlanılması, səs yazılarının dinlənilməsi, videoyazıların l

43.3.10. tərəflərə protokolla tanış olmaq və ona münasibət bildirmək hüququnun izah edilməsi l məlumat;

43.3.11. protokolun tərtib edildiyi tarix.

43.4. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, protokol arbitraj dinləməsinin katibi tərəfindən tərt

43.5. Protokol sədrlik edən arbitr və katib tərəfindən imzalanır. Protokolda edilmiş bütün dəy protokola yazılı əlavədə göstərməli və sədrlik edən arbitr və katibin imzası ilə təsdiq edilməlidir.

Maddə 44. Sənədlərin təqdim edilməməsi və ya tərəflərin gəlməməsi

44.1. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, üzrlü səbəblər olmadan sənədlərin təqdim edilmə təərəflərin gəlmədiyi hallarda aşağıdakı qaydalar tətbiq edilir:

44.1.1. iddiaçı bu Qanunun 41.1-ci maddəsinə uyğun olaraq öz iddia ərizəsini təqdim etmədikdə məhkəməsi icraata xitam verir;

44.1.2. cavabdeh bu Qanunun 41.1-ci maddəsinə uyğun olaraq iddiaya etirazını təqdim etdi arbitraj məhkəməsi bu halı iddiaçının tələblərinin təsdiqi kimi qəbul etmir və arbitraj icraatını davam e

44.1.3. hər hansı tərəf dinləməyə gəlmədikdə və ya yazılı sübutlar təqdim etmədikdə, arbitraj məhkəməsi icraatı davam etdirir və ona təqdim edilmiş sübutlar əsasında müvafiq qərar çıxara bilər.

Maddə 45. Arbitraj məhkəməsi tərəfindən ekspertin təyin edilməsi

45.1. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, arbitraj məhkəməsi ekspertin təyin edilməsi aşağıdakıları həyata keçirə bilər:

45.1.1. arbitraj məhkəməsi tərəfindən müəyyən edilən konkret məsələlərə dair rəy verilməsi məhkəməsi (bir) və ya bir neçə ekspert təyin edə bilər;

45.1.2. tərəflərdən iş üzrə hər hansı məlumatın və ya işə aid olan sənədlərin, malların və digər ekspertə təqdim edilməsi və ekspert tərəfindən tədqiqi üçün şərait yaradılmasını tələb edə bilər.

45.2. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, tərəflərdən birinin müraciəti əsasında və ya məhkəməsinin zəruri hesab etdiyi halda ekspert yazılı və ya şifahi rəyini təqdim etdikdən sonra d iştirak etməlidir. Bu halda tərəflərə ona suallar vermək və mübahisəli məsələlər üzrə ifadə vermək n öz şahidlərinin iştirakını təmin etmək imkanı verilir.

Maddə 46. Sübutların təmin edilməsi

Arbitraj məhkəməsi və ya arbitraj məhkəməsinin razılığı ilə tərəflər sübutların təmin edilməsi b Qanunun 10.1-ci maddəsində göstərilmiş məhkəmələrə müraciət edə bilər. Məhkəmə sübutların təmin üzrə mövcud qaydalara uyğun olaraq öz səlahiyyətləri daxilində bu müraciətə baxır və qərar qəbul ed

Maddə 47. Arbitraj xərcləri və təminat

47.1.1. arbitraj məhkəməsi arbitraj haqlarını və digər arbitraj xərclərinin həlli qaydasını müəyyən və arbitraj məhkəməsinin xərclərini tərəflər arasında bölüşdürə bilər;

47.1.2. arbitraj məhkəməsi tərəflərin birindən qarşı tərəfin çəkdiyi bütün xərclərin və ya oranın hissəsinin ödənilməsinə tələb edə bilər;

47.1.3. arbitraj məhkəməsi tərəflərdən arbitraj haqları və digər arbitraj xərcləri üçün təminatın və tələb edə, belə təminat verilmədikdə arbitraj icraatına xitam verə bilər.

47.2. Bir tərəf tələb olunan təminatı verə bilmədikdə, qarşı tərəf bu təminatı tam həcmdə verə bilər.

47.3. Arbitraj məhkəməsinin özünün səlahiyyətli olmaması barədə qərar qəbul etməsi onun artıq arbitraj xərclərinin bölüşdürülməsi barədə arbitraj qərarı qəbul etməsi səlahiyyətlərinə xələl gətirmir.

6-cı fəsil

ARBİTRAJ QƏRARININ ÇIXARILMASI VƏ İCRAATIN XİTAMI, ARBİTRAJ QƏRARINDAN ŞİKAYƏTİN VERİLMƏSİ

Maddə 48. Mübahisənin mahiyyəti üzrə tətbiq edilən normalar

48.1. Arbitraj məhkəməsi mübahisəni tərəflərin seçdiyi və mübahisənin mahiyyəti üzrə tətbiq edilən hüquq normalarına uyğun olaraq həll edir. Tərəflərin razılaşmasında başqa cür ifadə edilməmişdirsə, lakin bir dövlətin hüququnun və ya hüquq sisteminin seçilməsi bu dövlətin kollizion normalarına deyil, lakin maddi hüquq normalarına istinad edilməsi kimi şərh olunur.

48.2. Tərəflər mübahisənin mahiyyətinə tətbiq edilən hüququ müəyyən etmədikdə arbitraj məhkəməsi mübahisənin mahiyyətinə tətbiqini uyğun hesab etdiyi kollizion normalar əsasında müəyyən edilən tətbiq edir.

48.3. Arbitraj məhkəməsi "ex aequo et bono" (bərabərliyə və ədalətə görə) və ya "amiable composition" (dost arbitr) qismində qərarını yalnız tərəflərin ona belə səlahiyyət verdiyi halda qəbul edir. Bu halda məhkəməsi mübahisəni ədalətli hesab etdiyi prinsiplər əsasında, hər hansı hüquqa istinad etmədən həll edir.

48.4. Arbitraj məhkəməsi bütün hallarda müqavilənin şərtlərinə uyğun olaraq və həmin müqavilənin mahiyyətinə tətbiq edilən işgüzar adətləri nəzərə almaqla qərar qəbul edir.

48.5. Bu Qanunun 48.1-ci və 48.2-ci maddələrinə mübahisənin mahiyyətinə xarici dövlətin hüququnun tətbiq edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktları ilə müəyyən edilən məhdudiyətlər tətbiq edilir.

Qeyd. Bu maddədə "kollizion normalar" dedikdə hüquq münasibətinin tənzimlənməsi üçün hüququn tətbiq edilməsini müəyyən edən normalar, "maddi hüquq normaları" dedikdə hüquq münasibətinin icrasını tənzimləyən normalar, "prosedural normalar" dedikdə hüquq münasibətinin icrasını tənzimləyən normalar üçün bilavasitə davranış qaydasını müəyyən edən normalar nəzərdə tutulur.

Maddə 49. Arbitrlər kollegiyası tərəfindən qərar çıxarılması

49.1. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, arbitraj icraatında birdən çox arbitr olduqda

49.2. Tərəflər və ya arbitraj məhkəməsinin bütün üzvləri tərəfindən səlahiyyət verildikdə səd arbitr prosedur məsələlərini təkbaşına həll edə bilər.

Maddə 50. Barışıq sazişi

50.1. Arbitraj icraatının gedişində tərəflər mübahisəni barışıq sazişi ilə həll etdikdə, arbitraj mə icraata xitam verir və tərəflərin müraciəti ilə, özünün də etirazı olmadıqda razılaşdırılmış şərtlər arbitraj qərarı çıxarır.

50.2. Razılaşdırılmış şərtlərlə arbitraj qərarı bu Qanunun 51-ci maddəsinin müddəalarına uyğun çıxarılır və onun arbitraj qərarı olduğu göstərilir. Belə arbitraj qərarı mübahisənin mahiyyəti üzrə istənilən digər arbitraj qərarı ilə eyni hüquqi qüvvəyə malikdir.

Maddə 51. Arbitraj qərarının forma və məzmunu

51.1. Arbitraj qərarı yazılı formada çıxarılır, arbitr və ya arbitrlər tərəfindən imzalanır. Arbitraj i birdən çox arbitr tərəfindən aparıldığı hallarda arbitraj qərarı, hər hansı bir imzanın olmamasını qərarında göstərməklə, arbitraj məhkəməsi üzvlərinin əksəriyyəti tərəfindən imzalanmalıdır. Arbitraj qərarını imzalamaqdan imtina etdikdə və ya xüsusi rəyi olduqda bu barədə arbitraj qərarında qeyd a xüsusi rəy arbitraj materiallarına əlavə edilir.

51.2. Arbitraj qərarının əsaslandırılma hissəsi olmadan qəbul edilməsi haqqında tərəflərin razılığ və ya bu Qanunun 50-ci maddəsinə uyğun olaraq razılaşdırılmış şərtlərlə arbitraj qərarının qəbul edild istisna olmaqla, arbitraj qərarında onun əsaslandırılması göstərilir.

51.3. Arbitraj qərarında onun tarixi və bu Qanunun 37.1-ci maddəsinə uyğun olaraq müəyyən arbitrajın yeri göstərilir. Arbitraj qərarı həmin yerdə çıxarılmış hesab edilir.

51.4. Arbitraj qərarı çıxarıldıqdan sonra qərarın bu Qanunun 51.1-ci maddəsinə uyğun olaraq im nüsxələri tərəflərə təqdim edilir.

51.5. Arbitraj sazişində və ya bu Qanunda başqa qayda nəzərdə tutulmamışdırsa, arbitraj qərarı ç gündən məcburi hüquqi qüvvəyə minir.

51.6. Arbitraj məhkəməsi mübahisə ilə bağlı bir və ya bir neçə arbitraj qərarı çıxara bilər.

Maddə 52. İcraata xitam verilməsi

52.1. Arbitraj icraatına arbitraj məhkəməsinin yekun qərarı və ya bu Qanunun 52.2-ci maddəsinə olaraq çıxarılmış qərarla xitam verilir.

52.2. Arbitraj məhkəməsi aşağıdakı hallarda arbitraj icraatına xitam verilməsi haqqında qərar çıxar

52.2.1. iddiaçı öz tələbindən imtina etdikdə, bir şərtlə ki, cavabdeh arbitraj icraatına xitam ve etiraz etməsin və arbitraj məhkəməsi mübahisə üzrə yekun qərarın qəbul edilməsində cavabdehin mənafeyini tanımasın;

52.2.4. bu Qanunun 44.1.1-ci və ya 47.1.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda.

52.3. Bu Qanunun 53-cü və 54.4-cü maddələrində göstərilən tədbirlərin həyata keçirilməsə saxlanılmaqla, icraata xitam verilməsi ilə eyni vaxtda arbitraj məhkəməsinin səlahiyyətinə (mandat) xitam verilir.

Maddə 53. Qərarın təfsiri, qərarı düzəlişlər edilməsi, əlavə qərar çıxarılması

53.1. Tərəflər arasında müddətlər barəsində digər razılıq yoxdursa, tərəflərdən biri qərarın gündən 30 (otuz) gün müddətində qərarı çıxarmış arbitraj məhkəməsinə aşağıdakılar barədə ərizə ilə edə bilər:

53.1.1. tərəflərdən birinin digər tərəfi xəbərdar etmək şərti ilə qərarı yol verilmiş yazı, hesab və sənədlərinin və ya digər bu cür qüsurların aradan qaldırılması;

53.1.2. tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, tərəflərdən birinin digər tərəfi xəbərdar etməsi arbitraj qərarının və ya onun hər hansı bir hissəsinin təfsir edilməsi.

53.2. Arbitraj məhkəməsi müraciəti əsaslı hesab etdikdə, onu aldığı gündən 30 (otuz) gün müddətində arbitraj qərarına müvafiq düzəliş etməli və ya arbitraj qərarının təfsirini təmin etməlidir. Bu cür təfsir qərarının tərkib hissəsi hesab edilir.

53.3. Arbitraj məhkəməsi qərarın çıxarıldığı gündən 30 (otuz) gün müddətində öz təşəbbüsü ilə Qanunun 53.1.1-ci maddəsində qeyd olunan hər hansı qüsuru aradan qaldıra bilər.

53.4. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, tərəflərdən biri arbitraj qərarını aldığı gündən 30 (otuz) gün müddətində digər tərəfi xəbərdar etməklə arbitraj icraatının gedişində qaldırılmış, lakin arbitraj qərarına əksini tapmamış tələblər barədə əlavə qərar çıxarılması barədə arbitraj məhkəməsinə müraciət etməlidir. Arbitraj məhkəməsi müraciəti əsaslı hesab etdikdə 60 (altmış) gün müddətində əlavə qərar çıxarmalıdır.

53.5. Arbitraj məhkəməsi zəruri hesab etdiyi hallarda bu Qanunun 53.2-ci və 53.4-cü maddələrini olaraq qərarı düzəlişlər edilməsi, onun təfsir edilməsi və ya əlavə qərar çıxarılması müddətini artırabilir.

53.6. Arbitraj qərarında düzəliş edilməsi, onun təfsir edilməsi və ya əlavə qərar çıxarılmasına müraciət bu Qanunun 51-ci maddəsinin müddəaları tətbiq edilir.

Maddə 54. Arbitraj qərarının ləğvi haqqında ərizə verilməsi

54.1. Yerli arbitraj məhkəməsinin qərarından məhkəməyə yalnız bu Qanunun 54.2-ci və 54.3-cü maddələrinə uyğun olaraq həmin qərarın ləğv edilməsi haqqında ərizə verilməsi yolu ilə şikayət verilir.

54.2. Arbitraj qərarı bu Qanunun 10.1-ci maddəsində göstərilmiş məhkəmə tərəfindən aşağıdakı hallarda tam və ya qismən ləğv edilə bilər:

54.2.1. ərizəni verən tərəf aşağıdakı sübutları təqdim etdikdə:

54.2.1.1. arbitraj sazişinin tərəflərdən birinin ona münasibətdə tətbiq edilən qanunvericiliyini olaraq həmin sazişin bağlandığı vaxtda fəaliyyət qabiliyyəti olmayan şəxs olması və ya arbitraj qərarının həmin sazişə tətbiq edildikləri qanunvericiliyə və ya sazişdə bu barədə göstəriş olmadığıda Azərbaycan Respublikası Qanunvericilik Məclisi tərəfindən qərarın ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul edilməsi.

dilmaması barədə;

54.2.1.3. qərarın arbitraj sazişində nəzərdə tutulmayan və ya onun şərtlərinə aid olmayan müba çıxarılması, yaxud qərarın arbitraj sazişinin və ya iddia tələbinin hədlərindən kənara çıxan məsələlə etməsi barədə (arbitraj sazişini və ya iddia tələbini əhatə edən məsələlər üzrə qərarlar həmin sazişin və tələbinin əhatə etmədiyi məsələlər üzrə qərarlardan ayrılı bilərsə, yalnız arbitraj sazişi və ya iddia əhatə olunmayan məsələlər üzrə qərarları ehtiva edən hissələr ləğv edilə bilər);

54.2.1.4. arbitraj məhkəməsinin tərkibinin və ya arbitraj icraatının tərəflərin razılaşmasına və razılaşma olmadıqda bu Qanuna uyğun olmaması barədə;

54.2.2. məhkəmə aşağıdakıları müəyyən etdikdə:

54.2.2.1. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə görə mübahisənin arbitrajda h bilməməsini;

54.2.2.2. arbitraj qərarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və ya publik qayda xarakterinə görə imperativ, universal və xüsusi ictimai əhəmiyyətə malik olan, Azərbaycan Respub siyasi, iqtisadi və hüquqi quruluşunun əsasını təşkil edən fundamental hüquqi əsaslara (prinsiplk olduğunu.

54.3. Tərəflər arasında digər razılıq yoxdursa, qərarın ləğv edilməsi haqqında ərizə həmin ərizə tərəfin arbitraj qərarını aldığı gündən, bu Qanunun 53-cü maddəsinə uyğun olaraq ərizə verildiyi ha arbitraj məhkəməsi tərəfindən həmin ərizə ilə bağlı qərar çıxarıldığı gündən 3 (üç) aydan gec verilə bi müddətlər arbitraj qərarının saxtakarlıq və korrupsiya hallarında, habelə əsassız arbitraj qərarının çıxa səbəb olmuş şahidin bilə-bilə yalan ifadə verdiyi, ekspertin bilə-bilə yalan rəy verdiyi, sənədlərin və y sübutların və ya sübut xarakterli başqa sənədlərin saxtalaşdırıldığı, arbitraj qərarının tərəflərin, işdə işti digər şəxslərin və ya arbitrlərin cinayət əməlləri nəticəsində çıxarıldığı hallara şamil edilmir.

54.4. Arbitraj qərarının ləğv edilməsi haqqında müraciət olunduğu halda məhkəmə məqsəddəuyğ etdiyi hallarda və tərəflərdən birinin müraciəti əsasında arbitraj məhkəməsinə arbitraj icraatını başlamaq və ya arbitraj məhkəməsinin mövqeyinə əsasən, arbitraj qərarının ləğv edilməsinə əsas ola aradan qaldıracaq digər hərəkətləri etmək imkanı vermək üçün arbitraj qərarının ləğv edilməsi üz özünün müəyyən etdiyi əğlabatan müddətə dayandıra bilər.

54.5. Arbitraj qərarı ləğv edildikdə, tərəflər arasındakı razılaşmada ayrı qayda nəzərdə tutulmam arbitraj sazişinin etibarsızlığı arbitraj qərarını ləğv edən qətnamə ilə müəyyən edilməmişdirsə, arbit qüvvədə qalır. Bu halda tərəflər müvafiq mübahisənin həll olunması üçün yenidən arbitraj məhl müraciət edə bilərlər.

54.6. Arbitraj qərarının ləğvi haqqında ərizəyə baxarkən məhkəmənin arbitraj məhkəməsinin mahiyyəti üzrə yenidən baxmaq səlahiyyəti yoxdur.

7-ci fəsil

ARBİTRAJ QƏRARLARININ TANINMASI VƏ İCRA EDİLMƏSİ

Maddə 55. Xarici arbitraj məhkəmələrinin qərarlarının tanınması və icra edilməsi

.dəaları nəzərə alınmaqla icra edilir.

55.2. Arbitraj qərarına əsaslanan və ya onun icra edilməsinə dair ərizə verən tərəf arbitraj qərarının notariat qaydasında təsdiq edilmiş surətini və yaxud arbitraj icraatı daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən icra edildikdə, arbitraj qərarının həmin icraatı idarə edən daimi arbitraj təşkilatı tərəfindən təsdiq edilmiş rəhbərliyin arbitraj sazişinin əslini və ya onun notariat qaydasında təsdiq edilmiş surətini, yaxud bu rəhbərliyin olmadığı halda, arbitraj sazişinin bağlandığını təsdiqləyən hər hansı sənədi təqdim etməlidir. Əgər arbitraj qərarına icraatı icra etməyə məcbur olan tərəf bu sənədlərin notariat qaydasında təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası tərəfindən tərcüməsini təqdim etməlidir.

Maddə 56. Xarici arbitraj məhkəmələrinin qərarlarının tanınması və ya icrasından imtina üçün əsaslar

56.1. Çıxarıldığı ölkədən asılı olmayaraq, arbitraj məhkəməsinin qərarının tam və ya qismən icrasından və ya icra edilməsindən yalnız aşağıdakı hallarda imtina edilə bilər:

56.1.1. əleyhinə qərar çıxarılmış tərəf tanınma və ya icra haqqında ərizəyə baxan məhkəməyə əlavə sübutları təqdim etdikdə:

56.1.1.1. arbitraj sazişinin tərəflərindən birinin ona münasibətdə tətbiq edilən qanunvericiliyən uyğun olaraq həmin sazişin bağlandığı vaxtda fəaliyyət qabiliyyəti olmayan şəxs olması və ya arbitraj qərarının icrasından imtina etməyə məcbur olan tərəflərin həmin sazişə tətbiq etdikləri qanunvericiliyə və ya sazişdə belə göstəriş olmadığı halda arbitraj qərarının icrasından imtina etməyə məcbur olan tərəflərin qanunvericiliyinə əsasən etibarsız olması barədə;

56.1.1.2. əleyhinə qərar çıxarılmış tərəfin arbitrin təyin edilməsi və ya arbitraj icraatı haqqında qaydada xəbərdar edilməməsi və ya başqa səbəblərdən ona öz etiraz və sübutlarını təqdim etmək imkanı yaradılmaması barədə;

56.1.1.3. qərarın tərəflərin arbitraj sazişində nəzərdə tutulmayan və ya onun şərtlərinə aid mübahisə üzrə çıxarılması və yaxud qərarın arbitraj sazişinin və ya iddia tələbinin hədlərindən kənar məsələləri əhatə etməsi barədə (arbitraj sazişi və ya iddia tələbi ilə əhatə olunan məsələlər üzrə qərarın çıxarılması və ya iddia tələbi ilə əhatə olunmayan məsələlər üzrə qərarlardan ayrılı bəhdikdə, arbitraj sazişinin və ya iddia tələbi ilə əhatə olunan məsələlər üzrə qərarları ehtiva edən hissələr tanınma və icraya yönəldilə bilər);

56.1.1.4. arbitraj məhkəməsinin tərkibinin və ya arbitraj icraatının tərəflərin razılaşmasına və ya razılaşma olmadığı halda arbitrajın keçirildiyi yerin qanunvericiliyinə uyğun olmaması barədə;

56.1.1.5. qərarın tərəflər üçün məcburi hüquqi qüvvəyə minməməsi və ya qərarın çıxarıldığı qanunvericiliyinə uyğun olaraq çıxarıldığı dövlətin məhkəməsi tərəfindən ləğv edilməsi və ya icrasından imtina etməsi barədə;

56.1.2. məhkəmə aşağıdakı halları müəyyən etdikdə:

56.1.2.1. mübahisənin Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən arbitrajda həyata keçirilməməsi;

56.1.2.2. arbitraj qərarının tanınmasının və icrasının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə zidd olduğunu.

/i təqdirdə öz qərarının çıxarılmasını təxirə sala və arbitraj qərarının tanınması və ya icrası barədə vermiş tərəfin vəsatəti ilə digər tərəfdən uyğun təminatın verilməsini tələb edə bilər.

56.3. Arbitraj qərarının tanınması və ya icrası haqqında ərizəyə baxarkən məhkəmənin məhkəməsinin qərarına mahiyyəti üzrə yenidən baxmaq səlahiyyəti yoxdur.

Maddə 57. Yerli arbitraj məhkəmələrinin qərarlarının icrası qaydası

57.1. Yerli arbitraj məhkəməsinin qərarı həmin qərarla müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə icra edilir. Arbitraj qərarında müddət müəyyən edilmədiyi təqdirdə qərar dərhal icra edilir.

57.2. Yerli arbitraj məhkəməsinin qərarı arbitraj qərarında müəyyən edilmiş müddət ərzində və müddət müəyyən edilmədikdə, arbitraj qərarının çıxarıldığı gündən 3 (üç) ay ərzində könüllü icra edilən qərar bu Qanunun 51.5-ci və 54-cü maddələrinə uyğun olaraq tərəflər üçün məcburi hüquqi qüvvəyə və məhkəmə tərəfindən ləğv edilməmişdirsə, xeyrinə qərar çıxarılmış tərəf arbitraj qərarının məcburi təmin edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş məhkəməyə müraciət etmək hüququna malikdir.

57.3. Məhkəmə yalnız bu Qanunun 54.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş əsaslar üzrə məhkəməsinin qərarının məcburi icrasından imtina edə bilər. Yerli arbitraj məhkəməsinin qərarı Qanunun 54-cü maddəsinin müddəalarına uyğun olaraq ləğv edilməsi barədə məhkəməyə edilmişdirsə, bu arbitraj qərarının ləğvi üçün irəli sürülmüş əsaslar arbitraj qərarının məcburi icrasını təmin etməsi barədə müraciət edilən məhkəmə tərəfindən yenidən nəzərdən keçirilə bilməz.

8-ci fəsil

YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 58. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərini pozan şəxslər qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 59. Keçid müddəalar

59.1. Bu Qanun qüvvəyə mindiyi gündən "[Beynəlxalq arbitraj haqqında](#)" Azərbaycan Respublikası Qanunu (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 6; 2005, № 6, maddə 2007, № 7, maddə 712) ləğv edilir.

59.2. Bu Qanun məhkəmələr tərəfindən arbitraja münasibətdə yardım və nəzarət funksiyaların yerləşdirilməsi, xarici arbitraj məhkəmələrinin qərarlarının tanınması və icrası, habelə məhkəmə qərarlarında arbitraj icraatı ilə bağlı məsələlərin tənzimlənməsinə dair Azərbaycan Respublikasının Prosesual Məcəlləsinə dəyişikliklər nəzərdə tutulan qanunla eyni gündə qüvvəyə minir.

59.3. Bu Qanun, onun qüvvəyə mindiyi tarixədək Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin icraatına dair qanunvericilik aktları qüvvədə qalır.

Azərbaycan Respublikasının Pr

Bakı şəhəri, 26 dekabr 2023-cü il
№ 1077-VIQ

